

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

DARE to Care: Sajber maltretiranje

Autor: Tim Kreisau-Initiative e. V.

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

**Co-funded by
the European Union**

Ovaj projekat je sufinansiran sredstvima Evropske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova su isključiva odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Evropske komisije ili organizacija koje sprovode projekat. Evropska komisija nije odgovorna za bilo kakve posledice koje proizlaze iz ponovne upotrebe ove publikacije.

DARE to Care: Sajber maltretiranje

O projektu

Projekat 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolarizovanu i snažnu (otpornu) Evropu'; u daljem tekstu: DARE) je strateško partnerstvo za izradu inovativnih i kreativnih obrazovnih sadržaja namenjenih kako virtuelnom tako i tradicionalnom, 'lice u lice' korišćenju u neformalnom i formalnom građanskom obrazovanju. Obrazovni materijali koji su nastali tokom projekta obrađuju fenomene kao što su radikalizacija, isključivost, rasizam, ksenofobija, homofobija i diskriminacija.

Teme

- 'DARE to Care' (igra reči, 'Usudi se da brineš') tema - uvid u motivaciju mlade osobe i njenu predanost da volontira za određeni cilj kojim doprinosi napretku zajednice;
- Sajber maltretiranje - definisanje, objašnjavanje posledica i uticaja na žrtve, kao i pružanje odgovarajućih reakcija na takvu vrstu zlostavljanja.

Kontekst

Kratki video zapis 'DARE to Care' na temu sajber maltretiranja prati mladu osobu koja se aktivno suprotstavlja sajber maltretiranju pomoću vršnjačkog ('peer-to-peer') pristupa. Ovaj kratki film objašnjava sajber maltretiranje, njegove posledice kao i radnje koje se mogu preduzeti u borbi protiv njega.

Ovaj nastavni plan je namenjen korišćenju u školama, političkoj edukaciji, kao i na radionicama neformalnog obrazovanja jer može da posluži kao dobar uvod u temu sajber maltretiranja. Ta tema je vrlo važna jer su mnogi mladi već bili žrtve sajber maltretiranja, ili su bili svedoci dok je žrtva bio neko od njihovih vršnjaka.

Ciljevi

- podizanje svesti o problemu sajber maltretiranja i virtuelnog nasilja,
- podučavanje o posledicama sajber maltretiranja i načinima na koje ono utiče na ljude,
- osnaživanje i ohrabrivanje mladih da se odupru sajber maltretiranju.

Ishodi učenja

Na kraju časa učenici će moći da:

- bolje razumeju problem sajber maltretiranja,
- prepoznaju i rasprave posledice i uticaje sajber maltretiranja,
- analiziraju i obrazlože šta može da se uradi kako bi se sprečilo i uspešno nosilo sa sajber maltretiranjem.

Materijal i oprema

---

film
laptop
projektor
zvučnici
internet/Wi-Fi
flipchart blok sa papirima i markeri za grupni rad
po izboru: tableti ili mobilni telefoni za dalje istraživanje

Trajanje

---

45 minuta (jedan školski čas)

Pregled aktivnosti na času

Uvod (10 minuta)

Zbog mogućnosti da je neko od učenika već imao poteškoća te vrste i da će imati problema sa razgovorom o tome, temu sajber maltretiranja treba u razredu najaviti sa oprezom. Posavetujte se pre samog časa i istražite kakva su iskustva učenika vezana uz internet zlostavljanje. Naime, ako se pokaže da je više učenika lično pogođeno tom problematikom i/ili ako se otkrije da neki učenici na internetu maltretiraju druge u razredu, sugestija nastavniku je da razmisli o dubljoj intervenciji. U tom slučaju mogao bi, na primer, da pozove u razred školskog psihologa, stručnjaka ili stručni tim za takve situacije.

Ako se pokaže da nema ranijih slučajeva sajber maltretiranja u razredu, nastavnik može pažljivo početi da predstavlja pitanja o iskustvima korišćenja interneta, npr.:

- Koje društvene mreže ili aplikacije koristite svaki dan?
- Kako se ljudi ponašaju onlajn, ili na različitim forumima - isto kao u 'stvarnom' životu ili drugačije?

Ako neko spomene temu sajber maltretiranja, 'trolovanja' ili nekog drugog oblika negativnog online ponašanja, nastavnik to treba da iskoristi za najavljivanje kratkog video zapisa upravo o tome.

Gledanje kratkog video zapisa DARE to Care: Sajber maltretiranje (10 minuta)

Prikažite video zapis učenicima: <https://depolarisation.eu/sr/dtc-s/>

Razmišljanje u grupama (25 minuta)

Podelite razred u nekoliko grupa koje će zajednički razmisliti o filmu. Primeri pitanja:

- Šta mislite o ovom kratkom filmu?
- Da li temu filma možete povezati sa vašim svakodnevnim životom u školi ili na internetu?
- Da li vam je nešto bilo novo u filmu? Šta vas je iznenadilo?

Završni deo rada u grupi (poslednjih 10 minuta časa) treba da posvetite pitanju "Šta možemo da uradimo ako uočimo sajber maltretiranje ili ako saznamo da je neko meta takvog oblika zlostavljanja?". Nastavnik treba ukratko da se osvrne na komentare i predloge učenika, ispravljajući ih ako je potrebno (na primer, učenici se ne bi trebalo da se zalažu za direktno kažnjavanje izvršioca sajber maltretiranja, već treba da se usredsrede na prijavljivanje problema itd.).

Izvori

- Projekat DARE, nastavni planovi, dodatni materijali i video zapisi koji se nalaze na internet stranici projekta: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu
- Internet stranica udruženja JUUUUPORT e.V. (organizacije u kojoj volontira volonter iz videa): www.juuuport.de i njihov Instagram: <https://instagram.com/juuuport> i Facebook: www.facebook.com/juuuport/

Adaptacija aktivnosti za nastavu na daljinu

Budući da se velikim delom usredsređuje na razgovor i učeničke refleksije, ova lekcija lako može da se prilagodi onlajn nastavi.

Ocenjivanje i evaluacija

Iako se neki elementi ovoga nastavnog plana odnose na lako proverljivo razumevanje pojmova i baratanje činjenicama, svrha časa je ipak podsticanje razumevanja, empatije i pristojnog ponašanja na internetu - a to ne bi trebalo da bude predmet ocenjivanja ili drugih klasičnih metoda vrednovanja. Umesto toga, ocenjivanje se može usredsrediti na aktivnosti učenika nakon časa - na primer, na domaći zadatak učenika.

Ideje za domaći zadatak

Učenici (pojedinačno ili u malim grupama) treba da osmisle poruke protiv sajber maltretiranja. Te poruke bi trebalo da budu napravljene u obliku 'mimova'. Ovaj 'meme' generator je posebno prikladan za to: <https://imgflip.com/memegenerator>

Pojedinačno ili u malim grupama učenici sastavljaju pravila internet bontona ili popis radnji za sprečavanje sajber maltretiranja u grupnim čet sobama/kanalima.